

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ ВАЛЮТНИХ ОПЕРАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВ, ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ФІНАНСОВОМУ МОНІТОРИНГУ

FEATURES OF AUDIT OF FOREIGN CURRENCY OPERATIONS OF ENTERPRISES SUBJECT TO FINANCIAL MONITORING

УДК 657.6: 351.822

<https://doi.org/10.32843/bses.55-26>**Гошовська В.В.**к.е.н., доцент кафедри
фінансів, обліку і аудиту
Національний транспортний
університет**Бойко Н.В.**старший викладач кафедри
фінансів, обліку і аудиту
Національний транспортний
університет**Наконечна С.А.**старший викладач кафедри
фінансів, обліку і аудиту
Національний транспортний
університет**Hoshovska Valentina**

National Transport University

Boiko Natalia

National Transport University

Nakonechna Svitlana

National Transport University

У статті розглянуто особливості аудиту валютних операцій підприємств у контексті поточного та ретроспективного підходів до фінансового моніторингу. Аудит валютних операцій підприємства передбачає виконання аудиторських процедур для отримання аудиторських доказів щодо сум і розкриття у фінансовій звітності валютних операцій, а також їх відповідності вимогам фінансового моніторингу. Визначено такі змістовні етапи аудиту валютних операцій підприємств, що підлягають фінансовому моніторингу: 1) ознайомлення з особливостями діяльності підприємства та присутністю валютних операцій; 2) планування аудиту валютних операцій підприємств; 3) перевірка та підтвердження правильності обліку валютних операцій; 4) підведення підсумків аудиту (складання аудиторського звіту та розроблення сукупності рекомендацій для клієнта з питань обліку валютних операцій та дотримання законодавства з фінансового моніторингу, якщо результати перевірки вимагають цього).

Ключові слова: аудит, аудиторська перевірка, валютні операції, облік валютних операцій, фінансовий моніторинг.

В статье рассмотрены особенности аудита валютных операций предприятий в контексте текущего и ретроспективного подходов к финансовому мониторингу. Аудит валютных операций предприятия предусматривает выполнение процедур для получения аудиторских доказательств по суммам и раскрытию в финансовой отчетности валютных операций, а также их соответствия требованиям финансового мониторинга. Определены такие содержательные этапы аудита валютных операций предприятий, подлежащих финансовому мониторингу: 1) ознакомление с особенностями деятельности предприятия и присутствием валютных операций; 2) планирование аудита валютных операций предприятий; 3) проверка и подтверждение правильности учета валютных операций; 4) подведение итогов аудита (составление аудиторского отчета и разработка совокупности рекомендаций для клиента по вопросам учета валютных операций и соблюдения законодательства по финансовому мониторингу, если результаты проверки этого требуют).

Ключевые слова: аудит, аудиторская проверка, валютные операции, учет валютных операций, финансовый мониторинг.

Financial monitoring is a set of measures taken by the subjects of financial monitoring in the field of prevention and counteraction, including state financial monitoring and primary financial monitoring. Financial monitoring in Ukraine is aimed at protecting the rights and legitimate interests of citizens, society and the state, ensuring national security by defining a legal mechanism to prevent and combat money laundering, terrorist financing and financing the proliferation of weapons of mass destruction. The purpose of the article is to study the features of the audit of currency transactions of enterprises in the context of current and retrospective approaches to financial monitoring. The essence and features of currency transactions are investigated. Laws and regulations on auditing, currency transactions of enterprises and financial monitoring are summarized. An audit of currency transactions involves performing audit procedures to obtain audit evidence about the amounts and disclosures in the financial statements of currency transactions and compliance to the requirements of financial monitoring. The audit of currency transactions of enterprises subject to financial monitoring can be divided into several substantive stages: 1) acquaintance with the activities of the enterprise, the presence of currency transactions in the study period; 2) planning the audit of currency transactions of enterprises subject to financial monitoring; 3) checking and confirming the correctness of accounting for currency transactions; 4) summarizing the results of the audit, which involves the preparation of an audit report and the development of a set of recommendations for the client on accounting for currency transactions and compliance with legislation on financial monitoring, if the results of the audit require it. The obtained results indicate the urgent need to revise the content of the audit of currency transactions of enterprises, taking into account the need to take into account the conditions of financial monitoring. Author's suggestions for improving the audit of currency transactions, including transactions subject to financial monitoring, are presented.

Key words: audit, currency transactions, accounting of currency transactions, financial monitoring.

Постановка проблеми. Відповідно до Міжнародних Стандартів Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) та Конвенції Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму, яка ратифікована Україною 17 листопада 2010 р., кожна країна має забезпечити спроможність здійснювати пошук, відстеження, визначення, блокування, арешту й конфіскації майна законного або незаконного походження для фінансування тероризму або доходів, одержаних в результаті цього злочину.

Відповідно до чинного законодавства, фінансовий моніторинг (фінмоніторинг) – це сукупність заходів, що вживаються суб'єктами фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії, що включають проведення державного фінансового моніторингу та первинного фінансового моніторингу [1]. Таким чином, фінансовий моніторинг в Україні на сучасному етапі його розвитку та розвитку суспільства спрямований виключно на захист прав та законних інтересів громадян, суспільства й держави, забезпечення національної безпеки шляхом визначення правового механізму запобі-

гання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню поширення зброї масового знищення.

До квітня 2020 р. порядок фінмоніторингу регламентував Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 14 жовтня 2014 р. № 1702-VII [2], проте у 2020 р. було прийнято новий законодавчий акт [1], а систему фінмоніторингу реформовано, зокрема реформовано особливості аудиторської діяльності та проведення аудиторських перевірок.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Дослідженню проблемам обліку і аудиту валютних операцій підприємств присвячені наукові праці українських учених, таких як М. Вінічук, І. Волкова, В. Гринь, С. Галещук, В. Гордополов, Т. Демчук, М. Карпушенко, О. Лубенченко, О. Михасик [3–10]. Водночас питання фінансового моніторингу щодо валютних операцій підприємств є недостатньо розкритими в науковій літературі.

Постановка завдання. Метою статті є вивчення особливостей аудиту валютних операцій підприємств у контексті поточного та ретроспективного підходів до здійснення фінансового моніторингу.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Аудит валютних операцій підприємства передбачає виконання аудиторських процедур для отримання аудиторських доказів щодо сум і розкриття у фінансовій звітності валютних операцій, а також їх відповідності вимогам фінансового моніторингу. Аудит буде включати також оцінювання відповідності використаної підприємством облікової політики, прийнятність облікових оцінок, зроблених управлінським персоналом, та загального подання фінансової звітності.

Методичні основи аудиту валютних операцій підприємства передбачають визначення валютних операцій, тобто операцій, що відповідають ознакам, згідно зі статтею 1 Закону України «Про валюту і валютні операції» від 21 червня 2018 р. № 2473-VIII (рис. 1), особливостей їх здійснення підприємствами та особливостей фінансового моніторингу.

Проведення аудиту валютних операцій підприємств, що підлягають фінансовому моніторингу, умовно можна поділити на такі змістовні етапи:

- 1) ознайомлення з діяльністю підприємства, особливостями його діяльності та присутністю валютних операцій у досліджуваному періоді;
- 2) планування аудиту валютних операцій підприємств, що підлягають фінансовому моніторингу;
- 3) перевірка та підтвердження правильності обліку валютних операцій;
- 4) підведення підсумків аудиту, яке передбачає складання аудиторського звіту, та розро-

блення сукупності рекомендацій для клієнта з питань обліку валютних операцій та дотримання законодавства з фінансового моніторингу, якщо результати перевірки вимагають цього.

Для реалізації першого етапу, як вважають М. Скрипник та А. Якименко, аудитор має ретельно ознайомитись із суб'єктом перевірки та основними аспектами його діяльності. Для цього аудитор повинен здійснити планування своєї діяльності та провести такі аудиторські процедури:

- встановити юридичну та фактичну адресу підприємства, дату державної реєстрації та постановки на облік в органах ДФС та державних цільових фондах, форму власності, організаційно-правову форму, наявність представництв, філій, дочірніх підприємств;
- встановити види діяльності, якими може займатися підприємство згідно зі статутними документами та кодами КВЕД (довідка зі статистики), наявність виданих патентів, ліцензій, дозволів;
- встановити, чи здійснює підприємство свою діяльність у сфері зовнішньоекономічної діяльності, види експортно-імпорتنих операцій;
- вивчити дані про результати попередніх документальних перевірок та прийняті за ними рішення;
- проаналізувати фінансову, статистичну та податкову звітність, оцінити систему бухгалтерського та податкового обліку [12, с. 291].

Другим етапом є планування аудиту валютних операцій підприємств, що підлягають фінансовому моніторингу. На цьому етапі мають бути розроблені та погоджені із замовником план та програма аудиторської перевірки.

При цьому джерелами інформації для планування аудиту валютних операцій можуть бути:

- законодавчі та нормативні акти з питань аудиторської діяльності, валютних операцій підприємств та фінансового моніторингу (табл. 1);
- наказ про облікову політику щодо валютних операцій та розрахунків;
- дані аналітичного обліку валютних операцій та розрахунків;
- договори, акти виконаних робіт, рахунки-фактури, інша первинна документація щодо зовнішньоторговельних операцій;
- фінансова звітність;
- дані про результати фінансового моніторингу, проведеного комерційними банками та іншими суб'єктами первинного фінансового моніторингу.

Третім етапом є перевірка та підтвердження правильності валютних операцій, зокрема операцій, що підлягають фінансовому моніторингу. Це передбачає такі напрями роботи:

- перевірка відповідності валютних операцій нормам чинного законодавства щодо строків розрахунків; пункт 21 Постанови НБУ від 2 січня 2019 р. № 5 визначає 365 календарних днів як гра-

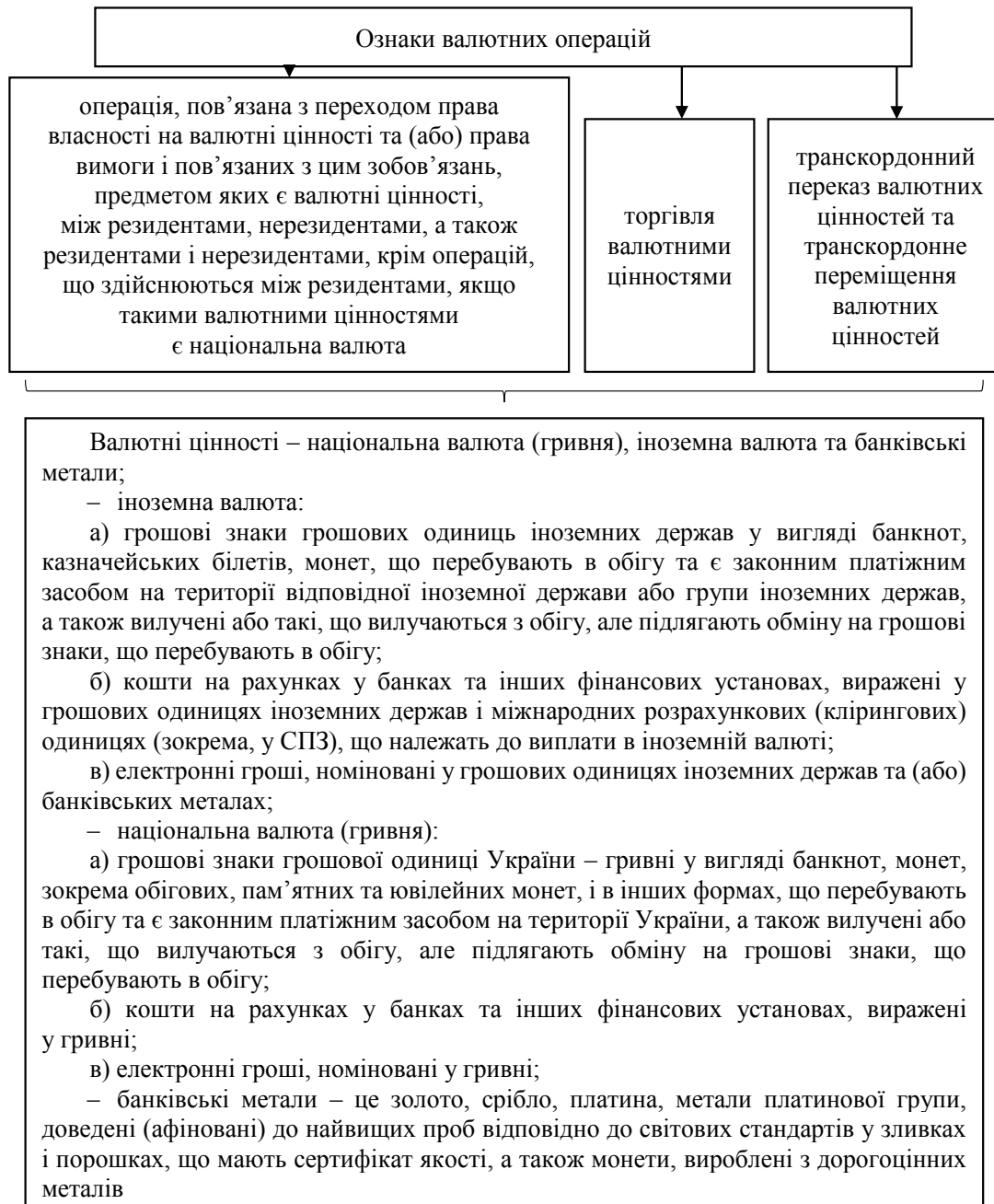

Рис. 1. Ознаки валютних операцій згідно зі статтею 1 Закону України «Про валюту і валютні операції» від 21 червня 2018 р. № 2473-VIII

Джерело: побудовано авторами на основі Закону України «Про валюту і валютні операції» від 21 червня 2018 р. № 2473-VIII [11]

ничний строк розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів; граничні строки розрахунків не поширюються на суму, меншу від 150 тис. грн. (до 28 квітня 2020 р.) та 400 тис. грн. (від 28 квітня 2020 р.), що відповідає вимогам фінансового моніторингу;

- перевірка дотримання вимог купівлі іноземної валюти виключно через комерційний банк, а здійснення розрахунків – лише через банківські рахунки;

- дослідження первинних документів, якими здійснювалося підтвердження для банку мети придбання іноземної валюти; виняток складають

150 тис. грн. (до 28 квітня 2020 р.) та 400 тис. грн. (від 28 квітня 2020 р.), що відповідає вимогам фінансового моніторингу;

- перевірка наявності розрахунків іноземною валютою на території України;

- перевірка дотримання графіку документообігу щодо валютних операцій;

- перевірка дотримання встановленого ліміту щодо переказів на поточні рахунки юридичних осіб-нерезидентів за кордоном або їх рахунки в Україні у розмірі 2 млн. євро на рік (від 7 лютого 2019 р.);

Таблиця 1

Регламентація нормативно-правовими документами аудиту валютних операцій

Напрямок	Склад нормативно-правової бази
Нормативно-правова база з питань аудиторської діяльності	Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21 грудня 2017 р. № 2258-VIII; Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг.
Нормативно-правова база з питань валютних операцій підприємств	Закон України «Про валюту і валютні операції» від 21 червня 2018 р. № 2473 -VIII; Постанова Національного банку України «Про затвердження Положення про заходи захисту та визначення порядку здійснення окремих операцій в іноземній валюті» від 2 січня 2019 р. № 5; Постанова Національного банку України «Про затвердження Інструкції про порядок валютного нагляду банків за дотриманням резидентами граничних строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів» від 2 січня 2019 р. № 7; Постанова Національного банку України «Про затвердження Положення про порядок здійснення уповноваженими установами аналізу та перевірки документів (інформації) про валютні операції» від 2 січня 2019 р. № 8; П(с)БО 21 «Вплив змін валютних курсів» від 10 серпня 2000 р. № 193.
Нормативно-правова база з питань фінансового моніторингу	Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 6 грудня 2019 р. № 361-IX; Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання організації фінансового моніторингу» від 5 серпня 2015 р. № 552; Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про віднесення держав до переліку офшорних зон» від 23 лютого 2011 р. № 143-р; Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження форм обліку та подання інформації, пов'язаної із здійсненням фінансового моніторингу, та інструкції щодо їх заповнення» від 29 січня 2016 р. № 24; Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку надання інформації щодо відстеження (моніторингу) фінансових операцій» від 23 грудня 2015 р. № 1168; Наказ Державної служби фінансового моніторингу України «Щодо переліку країн (територій), що не виконують чи неналежним чином виконують рекомендації міжнародних, міжурядових організацій, що здійснюють діяльність у сфері боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму» від 1 жовтня 2012 р. № 139.

– перевірка відповідності валютних операцій пороговим фінансовим операціям, що визначені у статті 20 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 6 грудня 2019 р. № 361-IX [1] чи статті 15 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 14 жовтня 2014 р. № 1702-VII [2] (табл. 2).

Відповідно до змін у фінансовому моніторингу, що набули чинності у квітні 2020 р., аудиторська перевірка, по-перше, передбачає встановлення дотримання вимог здійснення валютних операцій з юридичними особами, що мають відповідну реєстрацію чи місцезнаходження в державі, що віднесена до такого переліку офшорних зон:

- 1) Британські залежні території: острови Гернси, Джерсі, Мен, Олдерні;
- 2) Центральна Америка: Беліз, Панама;
- 3) Європа: Андорра, Гібралтар, Монако;
- 4) Карибський регіон: Ангілья, Антигуа і Барбуда, Аруба, Багамські Острови, Барбадос, Бермудські Острови, Британські Віргінські Острови, Віргінські Острови (США), Гренада, Кайманові Острови, Монтсеррат, Нідерландські Антильські Острови, Пуерто-Ріко, Сент-Вінсент і Гренадіни,

Сент-Кітс і Невіс, Сент-Люсія, Співдружність Домініки, Теркс і Кайкос, Тринідад і Тобаго;

5) Африка: Ліберія, Намібія, Сейшельські Острови;

6) Тихоокеанський регіон: Вануату, Гуам, Маршальські Острови, Науру, Ніуе, Палау, Острови Кука, Американське Самоа, Самоа, Фіджі;

7) Південна Азія: Мальдівська Республіка [13].

Другий обов'язковий напрямок аудиторської перевірки валютних операцій – це встановлення дотримання вимог здійснення валютних операцій зарахування або переказ коштів, надання або отримання кредиту (позики), здійснення інших фінансових операцій, якщо хоча б одна зі сторін – учасників фінансової операції має відповідну реєстрацію, місце проживання чи місцезнаходження в державі (на території), що не виконує чи неналежним чином виконує рекомендації міжнародних, міжурядових організацій, що провадять діяльність у сфері боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму чи фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення. Наказом Державної служби фінансового моніторингу України від 1 жовтня 2012 р. № 139 до таких держав віднесено Іран та Корейську Народну Демократичну Республіку [14].

Третій обов'язковий напрямок аудиторської перевірки валютних операцій – це встановлення дотримання вимог здійснення валютних операцій

Фінансові операції, що підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу

Ознаки фінансових операцій	Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1702-VII [2]	Закон України від 6 грудня 2019 р. № 361-IX [1]
Гранична сума фінансової операції (для суб'єктів господарювання, які проводять лотереї або проводять та надають можливість доступу до азартних ігор у казино, будь-яких інших азартних ігор, зокрема електронне (віртуальне) казино).	150 тис. грн. (30 тис. грн.)	400 тис. грн. (30 тис. грн.)
Переказ коштів на анонімний рахунок за кордон і надходження коштів з анонімного рахунка з-за кордону.	Так	Ні
Зарахування або переказ коштів, якщо хоча б одна зі сторін - учасників фінансової операції має відповідну реєстрацію, місце проживання чи місцезнаходження в державі, що віднесена КМУ до переліку офшорних зон, а також переказ коштів на рахунок, відкритий у фінансовій установі, зареєстрованій у зазначеній державі.	Так	Так
Купівля-продаж за готівку чеків, дорожніх чеків.	Так	Ні
Зарахування або переказ коштів, надання або отримання кредиту (позики), здійснення інших фінансових операцій, якщо хоча б одна зі сторін – учасників фінансової операції має відповідну реєстрацію, місце проживання чи місцезнаходження в державі (на території), що не виконує чи неналежним чином виконує рекомендації міжнародних, міжурядових організацій, що провадять діяльність у сфері боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму чи фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення, або однією зі сторін - учасників фінансової операції є особа, яка має рахунок у банку, зареєстрованому у зазначеній державі (території).	Так	Так
Фінансові операції з готівкою.	Так	Так
Здійснення розрахунку за фінансову операцію у готівковій формі.	Так	Ні
Зарахування коштів на поточний рахунок юридичної особи/ФОП чи списання коштів з поточного рахунку юридичної особи/ФОП, період діяльності якої не перевищує 3 місяців з дня реєстрації, або зарахування коштів на поточний рахунок чи списання коштів з поточного рахунку юридичної особи/ФОП, якщо операції на зазначеному рахунку не здійснювалися з дня його відкриття.	Так	Ні
Переказ коштів за кордон за зовнішньоекономічними договорами (контрактами), крім переказів коштів за договорами (контрактами), які передбачають фактичне постачання товарів на митну територію України.	Так	Ні
Обмін банкнот на банкноти іншого номіналу.	Так	Ні
Здійснення фінансових операцій з цінними паперами на пред'явника, які не депоновані в депозитарних установах.	Так	Ні
Здійснення операцій з векселями (крім фінансових казначейських векселів), ордерними цінними паперами.	Так	Ні
Перерахування або отримання коштів неприбутковою організацією.	Так	Ні
Здійснення фінансових операцій за правочинами, форма розрахунків за якими не визначена.	Так	Ні
Одержання страхового чи перестрахового платежу, крім сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.	Так	Ні
Проведення страхової чи перестрахової виплати або страхового чи перестрахового відшкодування або виплати викупної суми, крім зарахування чи списання коштів на/з рахунки (рахунків) державних позабюджетних фондів.	Так	Ні
Виплата (передача) особі виграшу в лотерею, придбання фішок, жетонів, внесення особою в інший спосіб плати за право участі в азартній грі, виплата (передача) виграшу суб'єктом господарювання, який проводить азартні ігри.	Так	Ні
Надання кредитних коштів особі, яка є членом небанківської кредитної установи, в один і той самий день два рази і більше за умови, що загальна сума фінансових операцій дорівнює граничній сумі чи перевищує її.	Так	Ні
Фінансові операції осіб, щодо яких встановлено високий ризик.	Так	Ні
Фінансові операції політично значущих осіб, членів їх сім'ї та/або осіб, пов'язаних з політично значущими особами.	Ні	Так

з політично значущими особами, членами їх сім'ї та/або особами, пов'язаними з політично значущими особами.

Висновки з проведеного дослідження. Отримані результати свідчать про актуальну потребу в перегляді змісту аудиту валютних операцій підприємств з урахуванням необхідності врахування умов фінансового моніторингу. Аудит валютних операцій підприємства передбачає виконання аудиторських процедур для отримання аудиторських доказів щодо сум і розкриття у фінансовій звітності валютних операцій, а також їх відповідності вимогам фінансового моніторингу. Проведення аудиту валютних операцій підприємств, що підлягають фінансовому моніторингу, умовно можна поділити на такі змістовні етапи: 1) ознайомлення з діяльністю підприємства, особливостями його діяльності та присутністю валютних операцій у досліджуваному періоді; 2) планування аудиту валютних операцій підприємств, що підлягають фінансовому моніторингу; 3) перевірка та підтвердження правильності обліку валютних операцій; 4) підведення підсумків аудиту, яке передбачає складання аудиторського звіту та розроблення сукупності рекомендацій для клієнта з питань обліку валютних операцій та дотримання законодавства з фінансового моніторингу, якщо результати перевірки вимагають цього.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 6 грудня 2019 р. № 361-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#n831> (дата звернення: 05.07.2020).
2. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1702-VII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-18> (дата звернення: 05.07.2020).
3. Вінічук М. Облік валютних операцій у контексті зовнішньоекономічної діяльності підприємств. *Схід*. 2016. № 6. С. 16–19.
4. Волкова І., Демчук Т. Організаційно-методичні основи обліку та аналізу валютних операцій на підприємствах : монографія. Луцьк : ВІЕМ, 2010. 203 с.
5. Галещук С. Облік і аналіз операцій в іноземній валюті : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.09 ; Тернопільський національний економічний університет. Тернопіль, 2015. 20 с.
6. Гордополов В. Організаційно-методичні положення бухгалтерського обліку валютних операцій в системі управління зовнішньоекономічною діяльністю. *Економіка та держава*. 2018. № 5. С. 71–77.
7. Гринь В., Комарова К. Шляхи вдосконалення бухгалтерського обліку та контролю валютних операцій. *Інтернаука*. 2017. № 17 (2). С. 21–24.

8. Карпушенко М. Облік операцій в іноземній валюті у зовнішньоекономічній діяльності : навчальний посібник. Харків : ХНУМГ ім. О. Бекетова, 2018. 186 с.

9. Лубенченко О. Удосконалення організації та методики перевірки аудитором валютно-фінансових і розрахункових операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2015. № 5. С. 112–120.

10. Михасик О. Особливості методики проведення аудиту розрахунків у іноземній валюті. *Науковий вісник Національного університету державної податкової служби України*. 2012. № 4. С. 129–133.

11. Про валюту і валютні операції : Закон України від 21 червня 2018 р. № 2473-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text> (дата звернення: 05.07.2020).

12. Скрипник М., Якименко А. Особливості проведення фінансового аудиту операцій з нарахування та сплати ПДВ. *Молодий вчений*. 2019. № 2 (1). С. 290–294.

13. Про віднесення держав до переліку офшорних зон : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2011 р. № 143-р / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-2011-%D1%80#Text> (дата звернення: 05.07.2020).

14. Щодо переліку країн (територій), що не виконують чи неналежним чином виконують рекомендації міжнародних, міжурядових організацій, що здійснюють діяльність у сфері боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму : Наказ Державної служби фінансового моніторингу України від 1 жовтня 2012 р. № 139 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0139827-12#Text> (дата звернення: 05.07.2020).

REFERENCES:

1. Zakon Ukrainy, Verkhovna Rada Ukrainy, vid 06.12.2019 № 361-IX, "Pro zapobihannia ta protydiu lehalizatsii (vidmyvanniu) dokhodiv, oderzhanykh zlochyynnym shliakhom, finansuvanniu teroryzmu ta finansuvanniu rozpovsiudzhennia zbroi masovoho znyshchennia". (2020, May 04). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#n831> (accessed 05 July 2020).
2. Zakon Ukrainy, Verkhovna Rada Ukrainy, vid 14.10.2014 № 1702-VII, "Pro zapobihannia ta protydiu lehalizatsii (vidmyvanniu) dokhodiv, oderzhanykh zlochyynnym shliakhom, finansuvanniu teroryzmu ta finansuvanniu rozpovsiudzhennia zbroi masovoho znyshchennia". (2020, September 12). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-18> (accessed 05 July 2020).
3. Vinichuk M. (2016) Oblik valiutnykh operatsii u konteksti zovnishnoekonomichnoi diialnosti pidpriemstv [An account of currency operations is in context foreign economic activity of enterprises]. *Skhid*, no. 6, pp. 16–19.
4. Volkova I., Demchuk T. (2010) Orhanizatsiino-metodychni osnovy obliku ta analizu valiutnykh operatsii na pidpriemstvakh [Organizational and methodological bases of accounting and analysis of foreign exchange transactions at enterprises]. Luts'k : VIEM (in Ukrainian).

5. Haleshchuk S. (2015) *Oblik i analiz operatsii v inozemnii valiuti* [Accounting and analysis of foreign currency transactions] (PhD Thesis), Ternopil: Ternopil National Economic University.
6. Hordopolov V. (2018) *Orhanizatsiino-metodychni polozhennia bukhhalterskoho obliku valiutnykh operatsii v systemi upravlinnia zovnishnoekonomichnoi diialnistiu* [Organizational and methodological provisions of accounting accounts for exchange operations in the context of foreign economic activity management]. *Ekonomika ta derzhava*, no. 5, pp. 71–77.
7. Hryn V., Komarova K. (2017) *Shliakhy vdoskonalennia bukhhalterskoho obliku ta kontroliu valiutnykh operatsii* [Ways of improvement accounting and the control of currency transactions]. *Internauka*, no. 17 (2), pp. 21–24.
8. Karpushenko M. (2018) *Oblik operatsii v inozemnii valiuti u zovnishnoekonomichnii diialnosti* [Accounting for foreign currency transactions in foreign economic activity]. Kharkiv : KhNUMH (in Ukrainian).
9. Lubenchenko O. (2015) *Udoskonalennia orhanizatsii ta metodyky perevirky audytorom valiutno-finansovykh i rozrakhunkovykh operatsii u sferi zovnishnoekonomichnoi diialnosti* [Perfection of organization checks and methods auditor monetary and settlement transactions of foreign trade]. *State and Regions. Series: Social Communications*, no. 5, pp. 112–120.
10. Mykhasyk O. (2012) *Osoblyvosti metodyky provedennia audytu rozrakhunkiv u inozemnii valiuti* [Features of the methodology for auditing settlements in foreign currency]. *Scientific Bulletin of the National University of the State Tax Service of Ukraine Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy*, no. 4, pp. 129–133.
11. Zakon Ukrainy, Verkhovna Rada Ukrainy, vid 21.06.2018 № 2473-VIII, “Pro valiutu i valiutni operatsii”. (2020, January 14). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text> (accessed 05 July 2020).
12. Skrypnyk M., Yakymenko A. (2019) *Osoblyvosti provedennia finansovoho audytu operatsii z narakhuvannia ta splaty PDV* [Features of realization of financial audit operations on taxation and payment of VAT]. *Young Scientist*, no. 2 (1), pp. 290–294.
13. Rozporiadzhennia, Kabinet Ministriv Ukrainy, vid 23.02.2011 № 143-r “Pro vidnesennia derzhav do pereliku ofshornykh zon” (2020, May 14). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-2011-%D1%80#Text> (accessed 05 July 2020).
14. Nakaz, Derzhavna sluzhba finansovoho monitorynhu Ukrainy, vid 01.10.2012 № 139 “Shchodo pereliku krain (terytorii), shcho ne vykonuiut chy nenalezhnym chynom vykonuiut rekomendatsii mizhnarodnykh, mizhuriadovykh orhanizatsii, shcho zdiisniuiut diialnist u sferi borotby z lehalizatsiieiu (vidmyvanniam) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom, abo finansuvanniam teroryzmu” (2012, October 01). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0139827-12#Text> (accessed 05 July 2020).